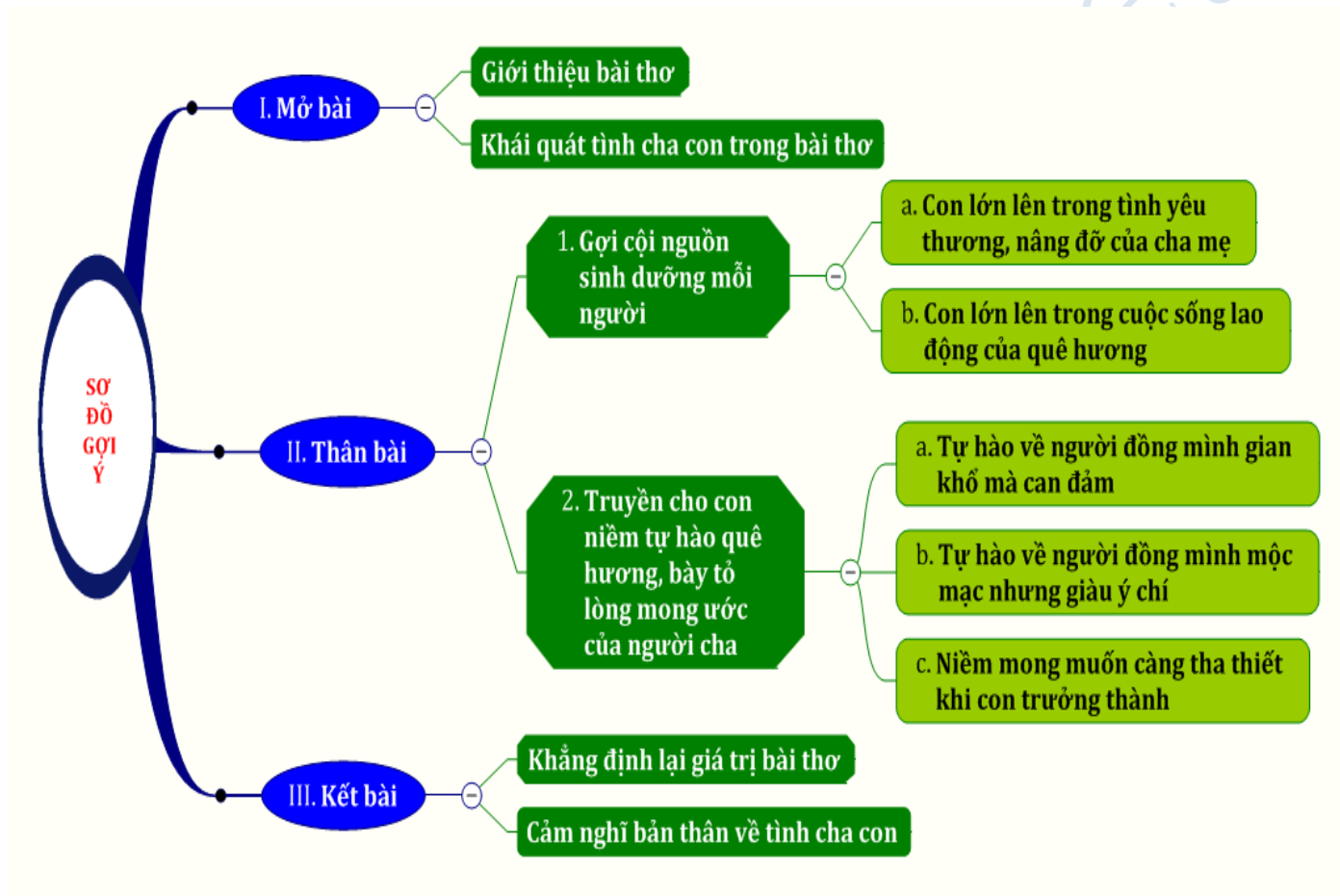

VĂN MẪU LỚP 9

NGHỊ LUẬN VĂN HỌC

ĐỀ BÀI: CẢM NHẬN VỀ VẺ ĐẸP TÌNH CHA CON TRONG BÀI THƠ NÓI VỚI CON CỦA Y PHƯƠNG

A. SƠ ĐỒ TÓM TẮT GỢI Ý

B. DÀN BÀI CHI TIẾT

I. Mở bài

- Cha mẹ sinh con đều ước mong con khôn lớn, tiếp nối truyền thống của gia đình, quê hương. Đó là tình yêu con cao đẹp nhất.
- Y Phương cũng nói lên điều đó nhưng bằng hình thức người tâm tình, dặn dò con, nên đem đến cho bài thơ “Nói với con” giọng thiết tha, trù mến, tin cậy.

II. Thân bài

1. Mượn lời nói với con, Y Phương gọi về cội nguồn sinh dưỡng mỗi con người

a. Người con lớn lên trong tình yêu thương, sự nâng đỡ của cha mẹ (Phân tích câu đầu)

- Gọi cảnh đưa trẻ chập chững tập đi rất chính xác.
- Tạo được không khí gia đình đầm ấm, niềm vui của cha mẹ khi đón nhận từng biểu hiện lớn lên của đứa trẻ.

b. Con lớn lên trong cuộc sống lao động nên thơ của quê hương

- Cuộc sống lao động cần cù, tươi vui (*Đàn lò cài nan hoa – Vách nhà ken câu hát*).
- Rừng núi quê hương thơ mộng và tình nghĩa (*Rừng cho hoa; Con đường cho những tấm lòng*).

2. **Mượn lời nói với con để truyền cho con niềm tự hào về quê hương và bày tỏ lòng mong ước của người cha đối với con**

a. Tự hào về người đồng mình gian khổ mà can đảm

- Nhắc đến người đồng mình bằng những câu cảm thán (*Yêu lắm, thương lắm con ơi!...*) : tình quê thật thấm thiết, đầm thắm, cách bộc lộ mộc mạc chân thành.
- Người đồng mình sống vất vả nhưng chí lớn (*Cao đo nỗi buồn; Xa đo chí lớn,...*).
- Mong con gắn bó với quê nghèo thì phải biết chấp nhận vượt qua gian khổ để xây dựng quê hương:

“Sống trên đá không chê đá gập ghềnh

Sống trên thung không chê thung nghèo đói

Sống như sông như suối

Lên thác xuống ghềnh

Không lo cực nhọc.”

b. Tự hào về người đồng mình mộc mạc nhưng giàu ý chí, niềm tin

- Thô sơ da thịt, chẳng bé nhỏ,...
- Giàu truyền thống kiên trì, nhẫn nại làm nên văn hoá độc đáo (*Đục đá kê cao quê hương... làm phong tục,...*).

c. Niềm mong muốn càng tha thiết khi con trưởng thành

- Bốn câu thơ cuối hầu như chỉ nhắc lại hai ý trên, nhưng cách nói mạnh hơn:

“Con ơi tuy thô sơ da thịt

Lên đường

Không bao giờ nhỏ bé được

Nghe con”

- Cũng dùng câu đối lập kết hợp câu phủ định để khẳng định, nhưng thay từ mạnh hơn (*ở trên thì ... thô sơ da thịt – chẳng mấy ai nhỏ bé...; còn ở cuối ...tuy thô sơ da thịt – không bao giờ nhỏ bé ...*).
- Kết hợp với tiếng gọi “*Con ơi*”, với những câu cầu khiến “*Lên đường*”, “*Nghe con*”: tạo nên giọng điệu dăn dò, khuyên bảo, thôi thúc,...

III. Kết bài

- Cùng với cách nói giàu hình ảnh vừa cụ thể vừa khái quát, vừa mộc mạc, vừa ý vị sâu xa là giọng điệu tâm tình thấm thiết, trù mẫn dăn dò, phù hợp với cách diễn tả cảm xúc và tâm hồn chất phác của người miền núi.
- Bài thơ diễn tả rất sâu sắc tình yêu con và ước mong của cha mẹ là con được nuôi dưỡng trong tình gia đình quê hương đầm ấm thì lớn lên phải tình nghĩa thủy chung, luôn tự hào và phát huy được truyền thống của tổ tiên quê nhà.

C. BÀI VĂN MẪU

Đề bài: Vẻ đẹp tình cha con qua bài thơ “*Nói với Con*” – Y Phương.

Gợi ý làm bài

Tình cảm gia đình vốn là một đề tài xuyên suốt trong nền văn học Việt Nam từ xưa đến nay. Trong tư tưởng Nho giáo, người đàn ông được đề cao và được xem là nhân tố cấu thành và chi phối các mối quan hệ xã hội. Thế nhưng, với nền văn hóa trọng mẫu, những tác phẩm viết về tình mẹ vẫn chiếm ưu thế hơn. Hiếm hoi mới có tác phẩm hay viết về tình cha. Với truyện ngắn “*Lão Hạc*”, Nam Cao đã tạc vào nền văn học bức tượng đài tình cha con vĩ đại trong hoàn cảnh đói khổ cùng cực. Trong truyện ngắn “*Chiếc lược ngà*”, Nguyễn Quang Sáng đã phát hiện ra vẻ đẹp tình cha con thiêng liêng trong hoàn cảnh chiến tranh ác liệt. Còn Y Phương, qua bài thơ “*Nói với con*” đã đem đến cho ta vẻ đẹp tình cha con thấm thiết trong lời dăn chân thành, mộc mạc mang đậm chất Tày.

Y Phương viết bài thơ Nói với con năm 1980, khi đất nước đã giải phóng. Đó là thời điểm đất nước gặp vô vàn khó khăn do cuộc chiến tranh kéo dài để lại. Nền kinh tế bị phá hoại nặng nề, sản xuất yếu kém, trì trệ, con người khi bước ra khỏi cuộc chiến có nhiều thay đổi, khó giữ được mình trước sự cám dỗ của đời sống vật chất. Hiện tượng trộm cướp nảy sinh. Con người trong cuộc giành giật sự sống trở nên lừa dối, tham nhũng, tha hóa

đạo đức, đánh mất nhân cách, rời bỏ nguồn cội, phủ nhận quá khứ.

Là người lính kiên trung, trước thực trạng ấy, Y Phương vô cùng đau lòng, mất niềm tin và định hướng trước cuộc sống. Cả xã hội lúc bấy giờ đang hối hả, gấp gáp kiếm tìm tiền bạc mà bất chấp đạo lý, quên đi các giá trị mà ta mới giành lại được. Muốn sống đàng hoàng, tử tế như một con người đích thực, gắn mình với dân tộc, với nguồn cội, ông nghĩ phải bám chắc vào văn hóa và tin vào những giá trị vững bền vĩnh cửu của văn hóa dân tộc.

Và người thực hiện mong ước ấy chính là các thế hệ mai sau. Tâm tình ấy ông gửi gắm vào lời nói với con trẻ, dặn dò thiết tha đứa con của mình. Qua lời dặn ấy, ông muốn nói lên rằng chúng ta phải vượt qua sự đói khổ ngặt nghèo bằng sức mạnh của văn hóa với niềm tin tưởng lớn lao, dù có thế nào đi nữa.

Bởi thế, mở đầu bài thơ là tiếng reo vui biết bao triệu mến khi đứa con chập chững những bước đi đầu đời:

“Chân phải bước tới cha

Chân trái bước tới mẹ

Một bước chạm tiếng nói

Hai bước tới tiếng cười”.

Bằng những hình ảnh bình dị, cụ thể, giàu chất thơ, kết hợp với nét độ dẻo trong tư duy, cách diễn đạt rần rỏi của người miền núi, bốn câu thơ mở ra khung cảnh một gia đình hạnh phúc, đầy ắp tiếng cười tiếng nói. Bước chân đầu đời con bước tới cha là bước đến tinh thần, lý tưởng cao đẹp. Bước thứ hai con bước đến mẹ là bước vào tình yêu thương và sự chở che vững chắc. Gia đình là nguồn sinh dưỡng đầu tiên, là điểm tựa nâng bước chân con vào đời. Lời thơ như chảy ra từ tâm hồn vô vàn yêu mến và tự nhiên vô cùng.

Nhịp thơ chậm rãi hiện rõ từng bước đi ngập ngừng có chút e sợ của người con càng làm cho ta thêm quý trọng những phút giây đầu đời. Hình ảnh thơ không chút cầu kì, cứ tự nhiên như lời nói nhưng đó là lời nhắc nhở thiêng liêng, là niềm mong muốn của cha.

Mai này con có bước đi chân đi xa hơn nữa thì phải nhớ đến gia đình, nhớ đến cha mẹ, nhớ đến cội nguồn sinh dưỡng đầu tiên đã cho con sức mạnh. Con có vững bước ở tương lai là bởi hôm nay có cha có mẹ dìu dắt con bước tới. Sự khám phá đầu tiên trong cuộc

đời có sự nâng đỡ của gia đình. Tình phụ tử thiêng liêng, thầm kín là mối dây ràng buộc, gắn kết gia đình bền chặt được hình thành và phát triển trong phút giây hạnh phúc bình dị đáng nhớ ấy. Lời thơ ngay từ đầu đã chạm đến niềm rung cảm sâu xa nhất trong trái tim con người, tạo nên sự đồng cảm có sức lan tỏa mạnh mẽ.

Người cha cũng không quên nhắc nhở con yêu về tình nghĩa quê hương nguồn cội, về con người và núi rừng Tây Bắc, nơi chôn nhau cắt rốn bao đời trong niềm tự hào lớn lao:

“Người đồng mình thương lắm con ơi

Đan lò cài nan hoa

Vách nhà ken câu hát

Rừng cho hoa

Con đường cho những tấm lòng”.

Từ trong gia đình, nhà thơ mở ra không gian rộng lớn để con hiểu biết, trân trọng và gìn giữ. Tuy có chút vội vàng nhưng đó lại là tin thiết tha mà người cha muốn con thấu hiểu. Cội nguồn sinh dưỡng đích thực của đời người chính là quê hương, nguồn cội, là đất, là rừng, là con đường thấm đượm nghĩa tình dẫn bước ta đi. Đất và người nuôi ta khôn lớn, cho ta sức mạnh, tình yêu và sự sống; hình thành cho ta nền văn hóa, tư tưởng và khát vọng chinh phục. Người đồng mình luôn lấy cái tươi đẹp làm nguồn sống của mình, lấy tình yêu thương làm cái để cho tặng.

Đối với người cha, đất và người là cội nguồn của mọi sự sống, mọi tinh thần. Bởi thế, ba tiếng *“người đồng mình”* vang lên nghe tha thiết vô cùng. Nó chứa đựng cái tình, cái nghĩa thấm ngọt của quê hương, bản làng. Người cha mong muốn con phải biết *“người đồng mình”* đã sống như thế ấy, mạnh mẽ và thủy chung, bình dị mà tươi đẹp, trong sạch, vững bền. Họ biết trân trọng cái đẹp và không ngừng làm đẹp cho cuộc đời mình dù hết sức nhỏ bé. Và con hãy ghi nhớ điều đó trước khi đời sống vật chất chưa kịp chạm đến tâm hồn và thổi bùng những tham vọng trong con, như cha mẹ nhớ về khoảnh khắc thiêng liêng này:

“Cha mẹ mãi nhớ về ngày cưới

Ngày đầu tiên đẹp nhất trên đời”.

Không chút triết lí cho một lời gửi gắm hết sức đơn giản nhưng rất quan trọng đối với mỗi đời người. Điều mà người cha muôn nói là con phải biết trân trọng cuộc đời, trân

trọng quê hương với những gì bình dị, thiêng liêng nhất. Đó là nguồn sống, là sức mạnh bất diệt dẫn bước con vượt qua thử thách hướng đến tương lai. Không những thế, người cha còn nhắc nhở về ý chí và khát vọng hướng về quê hương, cội nguồn và biết tự hào về nơi con đã sinh thành:

“Người đồng mình thương lắm con ơi

Cao đo nỗi buồn

Xa nuôi chí lớn

Dẫu làm sao thì cha cũng muốn

Sống trên đá không chê đá gập ghềnh

Sống trong thung không chê thung nghèo đói

Sống như sông như suối

Lên thác xuống ghềnh

Không lo cực nhọc”.

Trước hết là nhắc nhở về tinh thần: *“Cao đo nỗi buồn, xa nuôi chí lớn”*. Cách so sánh mộc mạc, bình dị như cuộc sống và tâm hồn của người miền sơn cước. Họ không hề tô vẽ hay ẩn ý xa xôi. Qua cách nói có chút cường điệu, người cha muốn con phải biết yêu thương và tự hào về quê hương dù nó không to nhất, không đẹp nhất.

Nhưng quê hương lúc nào cũng chân thật, tự nhiên, không tham lam, không giả dối. Họ muôn đời lam lũ trong đói nghèo, kham khổ đi lên nhưng lúc nào cũng mạnh mẽ, không bao giờ kiêu ngạo hay bị khuất phục. Đó là những đức tính quý báu của người đồng mình, người cha mong con ghi lấy, nhớ lấy, tìm thấy và gìn giữ mãi mãi trong phong ba bão tố đường đời.

Câu thơ *“Dẫu làm sao thì cha cũng muốn”* nghe có chút ngậm ngùi nhưng lại chuyển tải hết niềm mong mỏi của cha. Con sẽ thế nào, tất cả do con quyết định. Bởi người cha biết rằng, trong cuộc sống mới, khi mà đời sống vật chất được đề cao hơn bao giờ hết, thì việc giữ gìn và phát triển đạo lý, tình người là một nhiệm vụ hết sức khó khăn. Câu thơ đọc lên thấy nghẹn ngào, rưng rưng nước mắt như tấm lòng của người cha, dù có tin tưởng nhưng chưa thể hoàn toàn khẳng định được điều thiêng liêng ấy.

Niềm tự hào về quê hương và con người một lần nữa lại dâng trào trong lời dặn đinh ninh như sắc đá:

“Người đồng mình tuy thô sơ da thịt

Chẳng mấy ai nhỏ bé đâu con

Người đồng mình tự đục j đá kê cao quê hương

Còn quê hương thì làm phong tục”.

Có thể nói, hình ảnh đất và người trong hiện tại và tương lai chính là điểm tựa của tác giả khi ông triển khai mạch thơ. Một lần nữa hình ảnh “người đồng mình” lại xuất hiện trong tư thế cao vợi, lấn liệt ngang tầm vũ trụ. Tuy thô sơ da thịt, nhưng họ từ bao đời luôn có ý thức tự lập, tự cường, tự tôn bản sắc riêng biệt của mình, chẳng bao giờ nhỏ bé.

Sự đối lập giữa cái thô sơ bên ngoài và cái cao quý ẩn chứa bên trong; giữa hình thức và tinh thần càng làm cho con người trở nên cao đẹp lạ thường. Sức sống mãnh liệt của họ luôn được khẳng định với một niềm tin vững chắc. Họ kiên trì xây dựng quê hương và gìn giữ phong tục riêng. Và đó cũng là giá trị mà mỗi con người phải trân trọng và gìn giữ đến suốt cuộc đời.

Con sẽ bước tiếp trên con đường dân tộc đã đi qua, có máu và nước mắt của bao con người. Một lối mòn nhỏ nhưng dẫn đến một chân trời mới. Truyền thống quê hương sẽ là nguồn sức mạnh để con nhận ra mình, khẳng định mình. Quê hương sẽ đồng hành cùng con để con sẽ không cô đơn mỗi khi con gặp khó khăn thử thách:

“Con ơi tuy thô sơ da thịt

Lên đường

Không bao giờ nhỏ bé được

Nghe con”.

Khép lại bài thơ bằng âm hưởng của một lời nhắn nhủ vừa nghiêm khắc vừa trù mẫn bao dung. Hai tiếng “nghe con” đặt vào lòng con cả tình cha, tình mẹ và sự hoài mong của quê hương xứ sở. Mở ra một chân trời mới, quê hương nhỏ sẽ theo con đến với cuộc đời lớn, đó là điều mà người cha vừa lo lắng vừa tin tưởng trong niềm hân hoan tha thiết.

Nhỏ nhẹ như lời tâm tình thủ thỉ, bài thơ thể hiện vẻ đẹp tình cha con thấm thiết. Qua lời tâm sự, dặn dò con trẻ lúc ban sơ, người cha thể hiện niềm tự hào lớn lao về nguồn cội quê hương và mong muốn con sau này phải trân trọng, gìn giữ lấy những giá trị cao đẹp mà người đồng mình đã muôn đời gìn giữ. Cùng với cách nói giàu hình ảnh

vừa cụ thể vừa khái quát, vừa mộc mạc, vừa ý vị sâu xa là giọng điệu tâm tình thấm thiết, trù mẫn dặn dò, phù hợp với cách diễn tả cảm xúc và tâm hồn chất phác của người miền núi.

Bài thơ diễn tả rất sâu sắc tình yêu con và ước mong của cha mẹ là con được nuôi dưỡng trong tình gia đình quê hương đầm ấm thì lớn lên phải tình nghĩa thủy chung, luôn tự hào và phát huy được truyền thống của tổ tiên quê nhà.

www.hoc247.net

Website **HOC247** cung cấp một môi trường **học trực tuyến** sinh động, nhiều **tiện ích thông minh**, nội dung bài giảng được biên soạn công phu và giảng dạy bởi những **giáo viên nhiều năm kinh nghiệm, giỏi về kiến thức chuyên môn lẫn kỹ năng sư phạm** đến từ các trường Đại học và các trường chuyên danh tiếng.

I. Luyện Thi Online

Học mọi lúc, mọi nơi, mọi thiết bị – Tiết kiệm 90%

- **Luyện thi ĐH, THPT QG:** Đội ngũ **GV Giỏi, Kinh nghiệm** từ các Trường ĐH và THPT danh tiếng xây dựng các khóa **luyện thi THPTQG** các môn: Toán, Ngữ Văn, Tiếng Anh, Vật Lý, Hóa Học và Sinh Học.
- **Luyện thi vào lớp 10 chuyên Toán:** Ôn thi **HSG lớp 9** và **luyện thi vào lớp 10 chuyên Toán** các trường **PTNK, Chuyên HCM (LHP-TĐN-NTH-GĐ), Chuyên Phan Bội Châu Nghệ An** và các trường Chuyên khác cùng **TS. Trần Nam Dũng, TS. Phạm Sỹ Nam, TS. Trịnh Thanh Đèo và Thầy Nguyễn Đức Tấn**.

II. Khoá Học Nâng Cao và HSG

Học Toán Online cùng Chuyên Gia

- **Toán Nâng Cao THCS:** Cung cấp chương trình Toán Nâng Cao, Toán Chuyên dành cho các em HS THCS lớp 6, 7, 8, 9 yêu thích môn Toán phát triển tư duy, nâng cao thành tích học tập ở trường và đạt điểm tốt ở các kỳ thi HSG.
- **Bồi dưỡng HSG Toán:** Bồi dưỡng 5 phân môn **Đại Số, Số Học, Giải Tích, Hình Học và Tổ Hợp** dành cho học sinh các khối lớp 10, 11, 12. Đội ngũ Giảng Viên giàu kinh nghiệm: **TS. Lê Bá Khánh Trình, TS. Trần Nam Dũng, TS. Phạm Sỹ Nam, TS. Lưu Bá Thắng, Thầy Lê Phúc Lữ, Thầy Võ Quốc Bá Cẩn** cùng đội HLV đạt thành tích cao HSG Quốc Gia.

III. Kênh học tập miễn phí

*HOC247 NET cộng đồng học tập miễn phí
HOC247 TV kênh Video bài giảng miễn phí*

- **HOC247 NET:** Website học miễn phí các bài học theo **chương trình SGK** từ lớp 1 đến lớp 12 tất cả các môn học với nội dung bài giảng chi tiết, sửa bài tập SGK, luyện tập trắc nghiệm miễn phí, kho tư liệu tham khảo phong phú và cộng đồng hỏi đáp sôi động nhất.
- **HOC247 TV:** Kênh **Youtube** cung cấp các Video bài giảng, chuyên đề, ôn tập, sửa bài tập, sửa đề thi miễn phí từ lớp 1 đến lớp 12 tất cả các môn Toán- Lý - Hoá, Sinh- Sử - Địa, Ngữ Văn, Tin Học và Tiếng Anh.